

BRAVO

GRILZ

„Nie som vták! a nijaká sieť ma nezväzuje. Som slobodná ľudská bytosť s nezávislou vôľou.“ Charlotte Brontë

VZDELANÁ ŽENA
=
NEBEZPEČNÁ ŽENA

Javlori veľko dlho trvá,
lebo je MUŽ!

Ked' s nimi
nevieš *bojovať*,
pridaj sa k nim!

Byť ženou automaticky neznamená byť feministkou

Úvodník

BRAVO GRIZ

ZG

Asi je celkom prirodzené, že výročia zvädzajú k bilancovaniu. Oslávenc prijíma kytice, a zatiaľ čo sa strieda plejáda gratulantov medzi podávanými rukami, má čas premietť si svoje súkromné štatistiky. S postupom podávaných rúk a prání dlhého života či pevného zdravia sa vnútorný výpočet oslávencových úspechov a dosiahnutých cieľov mení na zoznam predsavzatí. Teda toho, čo ešte nie je, nebolo, ale mohlo by byť. Možno práve to mohlo byť magickým katalyzátorom dlhého života. Predsa len žijeme v kultúre, kde by sa od nedokončenej povinnosti nemalo odchádzať. Belopotockého Mikuláš je jubilant v najlepších rokoch. Má šarm skúseného päťdesiatnika, no v očiach sa ešte odráža iskra mladíckej roztopaše. Gratulantov počítame tieto dni na stovky. Plnia javiská i hladiská sál. To, čo festivalu prajeme, sa tiež veľmi nelíši od štandardných prání k okružlinám. Dlhý život, zdraviečko a šťastie. Ale možno to najlepšie, čo by sme pre festival mohli urobiť, je podarovať mu zoznam predsavzatí. Toho, čo od neho svorne očakávame, a k čomu sa chceme zaviazat my. Vytvoriť tak tichú dohodu o večne rozrobenej práci, od ktorej sa neodchádza, kým nie je hotová. Recept na perpetuum mobile, nekonečný zdroj energie, večný život! A čo si želá Belopoták samotný? Nevie, ale trúfne si domnievať sa, keďže už sa nejaký ten rok poznáme. Myslím, že si želá, aby sme neprestali byť pravdiví, zvedaví, tak trošku nezabúdali byť drzí, hraví a hlavne, aby sme nezostávali ticho! Lebo ak existuje nejaká tradičná slovenská divadelná kultúra, tak je to tá, ktorá sa nebojí pomenovať nepravosť, vysmiať hlúposť a nastaviť dobe jej zrkadlo. Gašpar Fejérpataky Belopotocký by o tom vedel rozprávať. Za našu redakciu si teda dovoľím Belopotáku darovať predsavzatie – nezabudni byť priestorom aj pre hlasy, ktoré zanikajú v kriku väčšiny.

Děkujeme, že můžem!

“nezabudni byť priestorom aj pre hlasy, ktoré zanikajú v kriku väčšiny.”

BRAVO GRIZ

JOZEF KRASULA

Jozef Krasula: Absolútne všestranný divadelník, ktorého zručnosti siahajú do všetkých oblastí divadelného sveta. Aj zahrať vie, aj zrežiruje, a hlavne pochádza z ochotníckeho prostredia, takže si sám odvezie, postaví, nasvieti, zloží a ešte si aj upraje. Majstrovstvu sa učil od jedného z najväčších divadelníkov československých dejín: Petra Scherhaufera. Takže nikoho neprekvapí, ak sa o Jožkovi povie, že je to naozaj človek na svojom mieste. Má za sebou desiatky inscenácií, s ktorými precestoval celý svet. Vraj je známy od Partizánskeho až po Monako. Do každého súboru by bolo treba takého jedného Krasulu!

RENATA JURČOVÁ

Renáta. Reňa. Renča. Renka. Žena mnohých mien a tvári – najčastejšie však tej vysmiatej. Vyštudovala divadelnú dramaturgiu, dokonca sa jej aj venuje, čo nebýva po absolvovaní tohto odboru samozrejmosťou. Tiež režíruje, performuje, píše a pracuje v NOCke a pri všetkých jej aktivitách asi aj v NOCi. Napísala básnickú zbierku *Na ceste za*, knihu o umeleckom prednese *Na ceste k prednesu* a má svoje vlastné divadelné združenie (priam ako každý druhý divadelník a divadelníčka na Slovensku) Tri body na ceste. Možno sa jej tiež páčia knihy *Na ceste* od Jacka Kerouaca, *Pes na ceste* od Pavla Vilikovského, jej obľúbená pesnička je *Na ceste 540* od I.M.T. Smile, a najobľúbenejší seriál *Na cestě* — cestopisný magazín, ktorý vás provede po atraktívnych i neznámych lokalitách. Nevieme, kam všade vo svete by vás Reňa zobrala, no určite vás prevedie cez atraktívne a neznáme lokality ochotníckeho divadla, ktorému sa venuje, odkedy si všetci pamätáme.

JANA MIKITKOVÁ

Jana Mikitková nie je žiadna krehká víla, nenechajte sa oklamať zovňajškom. Janka je totiž akýsi divadelný švajčiarsky nožič. Vyštudovala divadelnú réžiu a dramaturgiu, no v repertoári má viac než len klasickú činohru. Ako odvážna žena sa dokonca nebojí podpísať aj pod niekoľko autorských projektov. (Rozsah medajlónu by nestačil pre ich výpočet, preto uvádzame ten vágny údaj „niekoľko“.) Ako spoluzakladateľka multižánrového festivalu Ampliόν je vždy pripravená vyraziť do terénu, presnejšie, do ulíc. Mikitková je totiž rebelka, ktorú kukátko a blackbox nudia. Kde iní vidia chodník, ona vidí forbinu!

JURAJ BIELIK

Jeho životopis (inak na celú stranu, sic!) vo festivalovom bulletine sa začína na konci štúdia réžie na VŠMU, a preto za vás zhmotníme zásadnú otázku, ktorú si všetci kladiete: kde je spomienka na jeho štúdium na gymnázium v Považskej Bystrici??? Sám tvrdí, že na tejto škole sa dajú nájsť korene toho, čo robí teraz. Žiarivým príkladom je to, keď ako kvartán zvädzel maturantku. Bol teda naozaj legendou školských chodieb? Pašoval tajne spolužiakom kazety s hip-hopom a počúval ich na walkmane počas fajčpauzy za školou, alebo hral na husle a mal samé jednotky z dejespisu? Zanechal niekde na lavici vyrytý nápis „DIVADLO SMRDÍ“, ktorý dodnes čaká na objavenie? Naozaj nikdy neimprovizoval? Chodil do Bajkalu, eSpéčka alebo len tak na fontánu? Keď ho stretnete mimo sálu, spýtajte sa ho, že ak je život ako strom, tak čo sú letokruhy v ňom.

JÁN MARCINEK

V jeden krásny slnečný deň, 17. júna, priniesol kremnický čvirík do dedinky v Kremnických vrchoch v šatke malé chlapčiatko. Vraj mu hneď vzápätí hodil do ruky aj akordeón a malý Janko si tak mohol dupačiť už od perinky. Rovnako od malička mu prirástlo k srdcu aj divadlo. Hneď pri prvom pohľade na javisko sa mu oči rozsvietili a nohy sa mu rozbehli rovno po schodoch hore na drevené dosk. a stojí na nich dodnes! Medzitým stihol povyhrávať kopu talentových súťaží, vyštudovať vysokú umeleckú školu a hneď po štúdiách sa odobrať za angažmánom do Zvolena. Z malého Janka sa stal muž mnohých tvári – Brighella, Daniel Boukal, Paparazzo; a sme si isté, že Zvolenčanky ho poznajú aj pod mnohými inými menami. Je možné, že v ďalšom čísle demaskujeme Marcinka ako chronického zvodcu. Zatiaľ sa nám však nepodarilo zistiť predvoľbu do Zvolena.

SOŇA URIKOVÁ — KATY PERRY SLOVENSKEJ LITERATÚRY
Katy Perry nedávno úspešne absolvovala suborbitálny let a vo vesmíre si aj zaspievala! Soňa sa za medzinárodne uznávanú hranicu vesmíru dostáva vždy, keď niekto škripe vidličkou po tanieri alebo nevie používať našim/naším. Spev Katy Perry a škripanie príborom po porceláne sú dve úplne rozdielne veci. Jedno sa nedá počúvať a krvácajú pri tom uši a to druhé... Pretože divadlo je taký malý veľký vesmír, Soňa sa z času na čas vychýli z literárnej dráhy a nasadne do rakety smer Belopoták!

Soňa Uriková

Silvia Matejčíková

SILVIA MATEJČÍKOVÁ — DRUHÉ, DRUHÁ, DRUHÝ.
Nemajú len rovnaké písmenko na začiatku krstného mena. Spája ich niečo viac. Niečo, čo prevyšuje hranice chápania tohto vesmíru. Sláva Simone de Beauvoir sa zakladá predovšetkým na úspechu filozofickej eseje *Druhé pohlavie*. Aj Silvia bola vždy vo všetkom druhá. Druhá počas každého ročníku recitačnej súťaže Hviezdoslavov Kubín. Druhá vždy odovzdáva hotové texty do festníka, lebo sústavne ku súboru zabúda pripísať slovo final. Druhá dokonca vyšla na svet z lona svojej matky. Druhá však neznamena druhotriedna. A vedela to aj Simone!

EMMA VIČANOVÁ

EMMA VIČANOVÁ — ONÉ... YOKO
Zatiaľ sa o nej nedá povedať, že by bola multimediálnou umelkyňou, no dúfa, že raz to niekto bude rozširovať. Študuje dramaturgiu, venuje sa literatúre, spev jej však nikdy nešiel — vlastne ani tej Yoko nie. Radšej by však zbalila takého Paul McCartneyho ako Lennona, predsa, nemá rada strelených mužov. Dúfa v dve veci: prvá je, že bude rovnaká ikona ako Yoko Ono. Druhá, že sa kvôli nej tohtoročná redakcia nerozpadne...

Zuzana Galková (Artemis)

ZUZANA GALKOVÁ — ARTEMIS V TENISKÁCH
Zuzana Galková neloví zver, ale pointy. Za mladí bola zdatnou atlétkou, okrem behu jej išli aj rôzne hody. Presne preto zvládne sem tam hodiť očkom aj po textoch svojich kolegýň. Pomer svalovej hmoty je v priam kalokagatickej rovnováhe s hmotou mozgovou, a preto je šéfredaktorkou práve ona! Nikto nedokáže tak nežne rázne pripomenúť, že deadline pre odovzdanie textu vypršal, ako práve Zuzana! Vo voľnom čase vedie semináre o prežití v patriarcháte (spravidla pri gintonicu). Skrátka, moderná bohyňa nezávislosti, ktorá miesto luku mieri perom!

JAROSLAV DVORSKÝ (GRAFIK)

Jaroslava sa jeho kolegyne rozhodli nepustiť ku slovu. Muži hovorili v dejinách príliš veľa a príliš dlho, a nikam to nevedlo. A Jaroslav sa o slovo ani nehlási. Je to bystrý mladý muž, pochopil, že kolegyne sú v presile. A tak sa rozhodol zásadne vyjadrovať medzi riadkami. Koniec koncov, ako grafikovi mu nič iné neostáva.

Jaro Dvorský

redakcia

Večerníček*

Ján Marcinek

Divadlo na TrakOch, Trakovice

Réžia: Katarína Rajnicová

Deduško?

Inscenácia Večerníček* v réžii Kataríny Rajnicovej, v podaní Divadla na TrakOch, nám ponúka zobrazenie reality dnešných dní v troch rozprávkach netradičným spôsobom. Rozprávky boli z prostredia lesa, čo naznačovala aj scénografia (les na pozadí). Prvé dve rozprávky zapadli do scénografickej koncepcie, pri poslednej sme sa zrazu ocitli v egyptskom prostredí, čo bolo dosť máťúce. Režisérka využila živú hudbu a spev, ktoré ozvláštnili inscenáciu. Spev interpretov bol intonačne nepresný, ale treba vyzdvihnúť energiu, ktorú do spevu dali niektoré postavy a toto je cesta, aby spev neznal falošne, pateticky.

Jednotlivé rozprávky sa prepájali priznanými civilnými prestavbami, teda sa ocitáme na divadelnej skúške. V rámci javiskovej reči netreba zabúdať, že ak postava rozpráva spisovnou slovenčinou, nemali by sa u nej objavovať nespisovné slová (velice a pod.). Veľakrát absentoval hláskový prejav „l“, zaznela nesprávna asimilácia. V inscenácii sa objavili aj vulgarizmy, ktoré boli samoučelné. Niektorým interpretom nebolo rozumieť a nebolo ich počuť. Ak herec hrá chrptom, je potrebné zvýšiť intenzitu hlasového prejavu; to isté platí aj pri využití hudby. Pri hádke Janka a Marienky by bolo potrebné vybudovať postupne nervozitu do následnej hádky aj z pohľadu javiskového pohybu. Potrebné je zachovať štrnzo, aby na seba postava nepreberala zbytočne pozornosť. Gestá by mali byť do určitej miery prehnane. Pri dialógoch by sa mal zachovať tzv. falošný profil, nie stáť oproti sebe. Jednotlivým obrazom chýbal tempo-rytmus (postupné budovanie), prechody medzi obrazmi boli dlhé (herec môže začať hrať v portáli, a tým prebrať na seba prvý plán).

Herecký súbor ako kolektív je na javisku sústredený, čo je dôkazom toho, že ich divadelné umenie naplňa a baví.

TuRuRuRu!

Rojenie sa...

SONA:
AK BRADAVKY, TAK
ZÁSADNE MUŽSKÉ!
(o grafických
vstroch)

Feministická plávka a bejby utierky na riťku rullez!

SU

Rozhovor s členkami súboru Kvetinkou, Hviezdičkou, Slniečkom a Ceruzkou (mená boli zmenené a aj členiek sa s nami vlastne rozprávalo viac) o témach, ktoré hýbu ich svetom.

Počas predstavenia ste nosili výrazný mejkap. Máte nejaké osvedčené beauty tipy, ako si po ňom zachrániť pleť?

✧ Bejby utierky na riťku. Máme v súbore člena, ktorého mama nám pravidelne dodáva vlhčené utierky. Použijem ich asi 10 na tvár a potom to zlezie.

* Juniorky využívame, lebo sa vedľa nalíčiť. Je to generačná vec, dajú si do YouTube že „How to sa namaľovať“.

* My staršie sa vieme už len umyť.

V predstavení sa aj spievalo. Ktoré speváčky by ste si ešte rady zaspievali na pódiu?

✧ Keď sme ešte v garáži nacvičovali, tak sme, samozrejme, robili Spice Girls. Ja som bola Mel C. Na tom sme vyrástli. Ale inak neviem, ja som už asi stará na to, aby som mala nesplnené sny.

Spomeniete si na nejaký stereotyp o ženách (v divadle či mimo neho), ktorý vás vie naozaj nahnevať? Napríklad, že ženy nenávidia mužov.

✧ Ako v tom vtipе, že stretnú sa dve herečky a ani jedna neafektuje.

✧ Žiadna z nás nemá vyštudované herectvo ani afektovanosť.

* My sme v súbore také emancipované, že nedovolíme mužom, aby si o nás mysleli niečo zlé.

✧ Máme ako ženy milión povinností a milión aktivít, ktoré muži nemusia riešiť, a riešime ich svedomito, alebo sa na to svedomito vykašleme, lebo si to chceme dovoliť.

* To divadlo stojí na ženách a stojí stále. Dve ženy ho založili, tak už ženskejšie divadlo nenájdete.

Ktorá postava z Večerníčka* je najfeministickejšia?

* Podľa mňa tá plávka. Nenechá na seba ani šáhnúť. Áno, to je výrazná feministka.

✧ Odmietla masáž od slimáka a má ju len vtedy, keď ju ona chce.

Stojí pevne na jednej nohe.

✧ Vieme, prečo tam naschvál nebol dubák! A kukučku hral muž.

Čo vám pred skúškou dodáva silu?

✧ To je ťažká otázka, lebo my väčšinou chodíme na tie skúšky so strašnou nechutťou. A odchádzame buď s plačom, alebo šťastné.

* Ja sa strašne teším na nové členky – fajčiarky. My už ani neberieme nových divadelníkov, čo nefajčia.

* Druhý uhol pohľadu: tie fajčiarske prestávky nás neskutočne serú.

* Napriek tomu na ne chodia aj nefajčiari.

✧ Na skúške sa jednoducho dostaneme kdesi mimo toho, s čím sa trápime. Vyrovnáva to vrásky na čele.

A to sme sa vrátili na začiatok ku skin care. Kruh sa uzavrel.

Karol

Jana Mikitková

Divadlo RAMAGU, Spišská Stará Ves

Réžia: Jana Ovšonková

Poľovník v rozcviku

Vyleštili pušku

Každý (ne)môže byť Karol

Divadelný súbor RAMAGU zo Spišskej Starej Vsi spracoval jednu z najznámejších hier Sławomira Mrożeka, absurdnú drámu 60-tych rokov s názvom Karol. Hra o očnom lekárovi, ktorého ambulanciu navštívia vnuk s dedkom, aby dedkovi predpísal okuliare, lebo inak si nezastrieľa do Karola, je silnou metaforou na absurdnosť doby vtedy i dnes. Okuliare ako symbol vzdelania, intelektuálnej a humanistickej vrstvy obyvateľov (lekár) vs. slepota ako znak nevzdelaných dezolátov a vnútorne zaslepených agresorov (dedko a vnuk), ktorí baživo poľujú po vymyslenom verejnom nepriateľovi (Karol) je súčasne zápasom hodnôt slobodného demokratického sveta a totalitnej nadvlády. Tvorcovia stváňujú rozpoltený svet a spoločenský systém, ktorý sa postupne rozpadáva, čo vidíme aj vďaka práci so scénografiou (molitanová stena v pozadí po úvodných výstreloch praskne a postupne deravie). Na malej vzorke charakterov (lekár, ktorý sa stáva nepohodlným, lebo myslí, nielen strieľa) je vykreslený obraz celého národa, ktorý pod vplyvom tlaku a strachu o život stráca súdnosť, „slepne“ a moc preberajú nevzdelaní fanatici a vrahovia (dedko a vnuk). Hra až mrazivo reflektuje súčasnú dobu, ktorú žijeme a bráni divákovi v hľadisku ostať ľahostajným, naopak, režijný princíp vŕhajú publikum do deja mentálne aj fyzicky. Veď postava fiktívneho nepriateľa Karola prichádza na začiatku inscenácie z spomedzi divákov (trup figuríny). Ďalšie časti Karola objavuje v scénach „prízrakov“ lekár na rôznych miestach (občas technicky

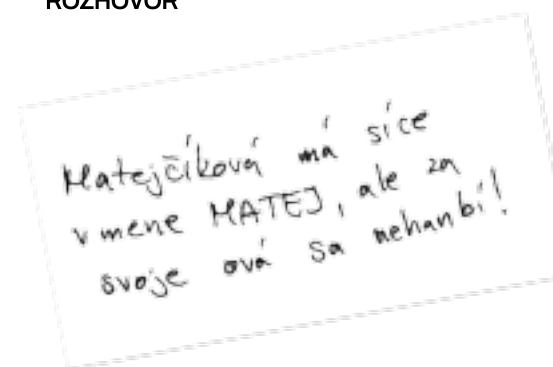
nemotorne a svetelne nepresne) až po predvídateľný záver, kedy sa v nadživotnej veľkosti objaví bábkovodičkou vedený manekýn – Karol — a stáva sa obeťou dedkovej túžby strieľať. Obraz bezcitného zabíjania človeka však oslabuje práve podoba bábky Karola. Nazdávam sa, že scéna zastrelenia nevinného pacienta hraného živým hercom by bola údernejšia, mrazivejšia a logická, obzvlášť preto, že následne znormalizovaný „slepý“ lekár (strata morálky a kritického myslenia v mene zachovania života) hľadá a ráta ďalších Karolov medzi skutočnými ľuďmi v publiku. Otázkou je teda funkčnosť a množstvo režijných nápadov s Karolom, ktoré miestami duplikujú Mrożkov text už tak nabitý silným obsahom. Vyzdvihujem herecké spracovanie a vývoj charakterov, výstavbu vzájomných vzťahov, dramatického napätia i prácu s pauzou (v dialógoch odporúčam ešte posilniť vnútorné napätie pre udržanie celkového tempa hry najmä v 2. časti). Herci si zachovali mieru prejavu, zbytočne netlačili na „absurdno“, hrali realisticky, navážno, patrične k poetike hry a vybudovali nielen slovný, ale aj situačný humor. Inscenácia sa aj vďaka tomu pretavila od nenápadnej a jemnej komédie až do mrazivej spoločenskej tragédie.

Chápem dramaturgickú potrebu tvorcov inscenovať Karola a vysoko oceňujem angažovanosť súboru i nastolené poslanstvo. Je na nás, či rozbehnutý kolotoč normalizácie spoločnosti zastavíme alebo sa aj z nás stane Karol.

Čakanie na Karola

SM

Moško čaká na Karola

Obstať ako žena v mužskom svete je niekedy naozaj ťažké. Občas si vypočujete pár „dobre mienených pripomienok“ na váš vzhľad, nový účes, či postavu. Niekedy sa dokonca respondent neobťažuje vôbec dostaviť, ale o tom potom. Karty sa však obrátili. Konečne prichádza prevrat vo svete divadla a vedúce pozície začínajú zastávať aj ženy. My ako feministická redakcia vám teda konečne prinášame rozhovor, kde sa dve ženy nerozprávajú o mužoch, ale o divadle.

ROZHOVOR S REŽISÉRKOU INSCENÁCIE KAROL, JANOU OVŠONKOVOU

Prečo ste sa rozhodli tento text inscenovať, koho iniciatívou bolo priniesť práve Mrožka?

V podstate som dostala zadanie, dosť konkrétne, že potrebujeme hru pre troch mužov. Takže to dosť zúžilo výber, ale ja som sa k tomuto textu vlastne vrátila, pretože som ho už raz inscenovala, ako študentka v Spišskej Novej Vsi a ten text som si vtedy vybrala z úplne iných dôvodov. Pravdupovediac ma šokovalo ako veľmi je aktuálny aj teraz, bez nejakého výrazného dramaturgického zásahu. Čiže sme po ňom hneď siahli a považovali sme za dôležité ho inscenovať, v čase kedy sa tá naša sloboda zhmoŕňuje a začína sa na ňu mieriť.

Čo pre vás vlastne znamená to slovo - sloboda?

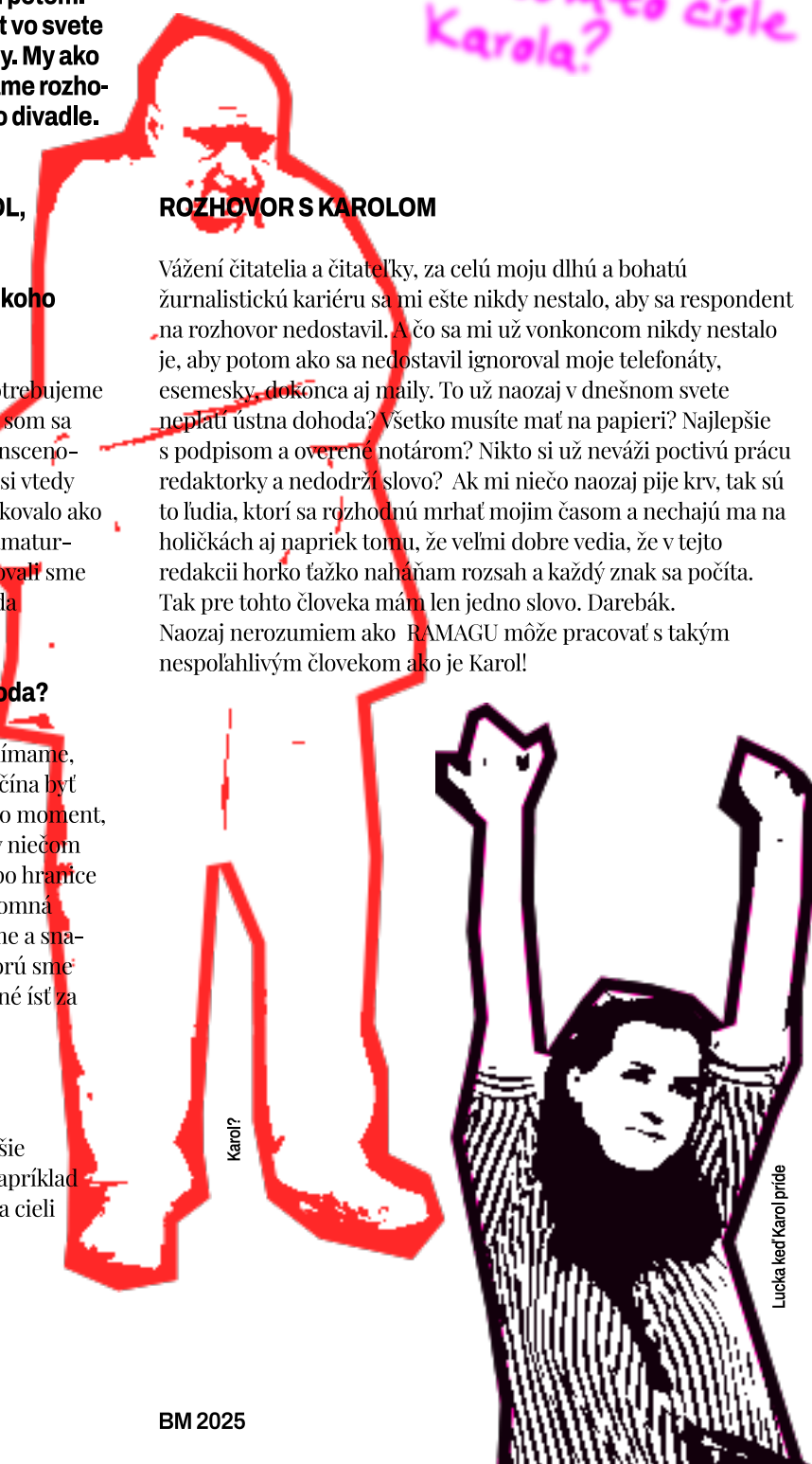
Myslím, že keď je sloboda neuchopiteľná a keď ju nevnímame, vtedy sa máme dobre. V takom zmysle, že akonáhle začína byť pre nás konkrétna a cítime, že sa nám na ňu siahla, je to moment, kedy o ňu treba zabojovať. Pre mňa je sloboda naozaj v niečom jednoduchá poučka, že moje hranice slobody siahajú po hranice slobody toho druhého, sloboda je aj ohľaduplnosť vzájomná tolerancia, to že sa medzi sebou rozprávame, počúvame a snažíme sa aby nikto nebol utláčaný. To je ale sloboda, ktorú sme v našej spoločnosti ešte asi nedosiahli, ale bolo by pekné ísť za ňou a neotáčať sa opačným smerom.

Kde je teraz Karol?

Náš Karol sa zrejme už rozkladá a pripravuje sa na ďalšie predstavenie. Ale bohužiaľ reálny Karolovia sú často napríklad novinári, alebo aj homosexuáli, skrátka tí na ktorých sa cieľi a útočí a majú ten pomyselný terč pripnutý na chrbte.

ROZHOVOR S KAROLOM

Vážení čitatelia a čitateľky, za celú moju dlhú a bohatú žurnalistickú kariéru sa mi ešte nikdy nestalo, aby sa respondent na rozhovor nedostavil. A čo sa mi už vonkoncom nikdy nestalo je, aby potom ako sa nedostavil ignoroval moje telefonáty, esemesky, dokonca aj maily. To už naozaj v dnešnom svete neplatí ústna dohoda? Všetko musíte mať na papieri? Najlepšie s podpisom a overením notárom? Nikto si už neváži poctivú prácu redaktorky a nedodrží slovo? Ak mi niečo naozaj pije krv, tak sú to ľudia, ktorí sa rozhodnú mrhať mojim časom a nechajú ma na holičkách aj napriek tomu, že veľmi dobre vedia, že v tejto redakcii horko ťažko naháňam rozsah a každý znak sa počíta. Tak pre tohto človeka mám len jedno slovo. Darebák. Naozaj nerozumiem ako RAMAGU môže pracovať s takým nespoľahlivým človekom ako je Karol!

Karol?

Lucka keď Karol príde

Mirandolína

Jozef Krasula

Divadelný súbor STRONZO, Belá-Dulice

Réžia: Juraj Benčík

Všetky ženy sú želmy.

Feminista v zácviu

Baba Femina

Po jednom z najznámejších textov svetovej klasiky siahol režisér Juraj Benčík, aby so súborom Štronzo z Belej - Dulíc pre svojich divákov pripravil zábavné a vkusné predstavenie. Ako sa mu to podarilo? Kolektív nasadil všetky sily a nachystal nielen atraktívne a vkusné kostýmy, výrazné parochne, nápadité líčenie, náznakovú scénu, ale najmä vynaložil množstvo energie a úsilia pri stvárnení jednotlivých postáv z hry. Režisér si bol vedomý, že tento typ komédie si vyžaduje najmä kvalitné a prepracované herectvo. Vzal tým na seba ťažkú úlohu citlivo ich viesť tak, aby inscenácia neskĺzla k nadhrávaniu, pôsobila svižne a pútavo. Avšak realita na javisku nie vždy zodpovedala spomínanému úsiliu.

Kľúčovou postavou celej inscenácie je, pochopiteľne, Mirandolína, ktorej sa však, žiaľ, nepodarilo priniesť na javisko radosť zo života, pozitívnu energiu a radosť z „hry na lásku“. Jednoducho sa jej nedarilo dosiahnuť, aby jej diváci držali palce, fandili jej v spravodlivom boji proti hulvátskemu a neokrôchanému protivníkovi. Ako keby jej (a nielen jej) nebolo celkom jasné, že či sa má resp. nemá dodržiavať tzv. štvrtá stena – veľmi často si očami „kontrolovala“ publikum.

Spomedzi troch šľachticov najviac herecky zaujal predstaviteľ postavy Baróna, ktorého charakterizovala herecká umiernenosť, príjemný hlasový aj rečový prejav a jemu sa najviac darilo vyhnúť sa spomenutému prehrávaniu. Najmä predstaviteľ grófa používal vonkajšie výrazové herecké prostriedky (čudná chôdza, podivná neprirodzená reč s prízvukom). Aj postava Fabrícia sa nevyhla častému pitvoreniu a mimickému komentovaniu situácie.

Zmienku si zaslúži zaujímavý výber a použitie hudby, ktorá však po čase začne pôsobiť paradoxne retardujúco, pretože

javiskový pohybový prejav takmer všetkých hercov sa hudobnému tempu vnútorne neprispôbil. A keďže Juraj Benčík má množstvo neoceniteľných skúseností najmä s pantomimickým herectvom (spolupráca s M. Sládkom, pôsobenie v Cirque de Soleil), dalo sa očakávať, že táto jeho zručnosť sa prejaví aj vo výslednom tvare (pohybové vsuvky), čo určite prispelo k ozvláštneniu a estetickému kvalite samotnej inscenácie.

Je škoda, že talentovanému kolektívu na čele so skúseným profesionálnym režisérom sa nepodarilo využiť ponúkanú šancu na vytvorenie plnokrvnej iskrivej komédie, hoci potenciál určite preukázal.

Je tu istý nepriateľ žien...

Vnímam sa spíjam
a očami vravím,
že všetko, čo chcete,
ochotne spravím!

Mne je 10x milší polovnícky pes (ako žena)

Ak sa žene
deje naprávo,
upozorní ju, že za to
môže byť, že nie je
vydatá.

Nikdy nezabudni
že pochrátiť
je krásne... guľate...
veľké... OČI!

Teraz sa vydám a bude zo mňa
úplne iná žena!

V rámci tohtoročnej feministickej redakcie prinášame exkluzívne, priamo z Talianska, tri tipy od baróna di Ripafatta, markíza di Forlipopoliho a grófa d'Albafiorita, ako byť správnym feministom. Tieto rady sú overené časom, využíval ich aj samotný Goldoni, ktorého sme v histórii ovešali hneď niekoľkými oslavnými frázami – a predsa, kto je dobrý umelec, musí byť aj dobrý muž! Ako bonus prinášame tiež ideálny obraz ženy podľa vyššie spomínaných gentlemanov. O ich pohľadoch a názoroch by som písala aj viac, no práve sa mi dovarili špagety.

EV

Nenávidím vás, ženy, nenávidím !!!

Túto bielizeň potrebujem a čo by som robila s vami?

Ako byť správnym talianskym feministom?

BRAVO GRIZ

STRATENÁ KÁRA alebo KUKUČIN—ČIN

Divadlo „A“ a divadlo Shanti, Prievidza
Réžia: Peter Palik

Juraj Bielík

žena potrebuje muža
ako ryba bicykel!

Stratený Kukučín alebo Nehaňte ľud môj

Martin Kukučín je bezpochyby jedným z našich najväčších klasikov. A klasikov v našej mladšej a malej literatúre nemáme práve na rozdávanie. Takže sme na nich patrične hrdí (aspoň formálne) a hlavne citliví (to zas úplne neformálne). Podobne, ako sme citliví na naše kroje, na našu vlajku, na tradície, halušky a poriadne hodnoty. A hymna! Aj na hymnu sme veľmi citliví. Skrátka, sme veľmi citlivý národ. Sme rozhodne jeden z najcitlivejších národov na Slovensku. A tak sa mohlo stať, že počas predstavenia Divadla „A“ a Divadla Shanti z Prievidze Stratená kára alebo Kukučín - Čin mohla niekoho národná citlivosť utrpieť viaceré otrasy.

Prievidzskí divadelníci na ňu totiž útočia priam systematicky. Tak najprv si zoberú emblematické dielo nášho literárneho realizmu, celé ho prekrúti a vlastne sa ho vo výsledku až tak nedržia, nezabudnú nám pripomenúť čardášový (áno, csárdás-ový) pôvod našej hymny, zosmiešňujú kapce, krpce, oldomáš a iné tradičné hodnoty, mávajú vlajkou a nezastavia sa ani pred krojom. A do toho sú všetci vlastne vkuse opití a ak náhodou nie sú, tak skúšajú ošmeknúť/ okmíniť/ odrbať blížneho svojho. Kukučínov svet sa tu mieša s tým našim: s falošným patriotizmom, vyprázdneným folklórom, ktorý sa hodí iba ako ornament na magnetke z Tatier, s národom opitým buď alkoholom alebo vlastným egom. Čo ale zostalo z Kukučínovej Rysavej jalovice? Pravdupovediac, nie veľa - veď aj existenciálna otázka stratenej jalovice je tu zbanalizovaná a zostáva z nej vlastne len anekdotická strata akejsi káry a nedorozumenie z nedoslýchavou babičkou (kárička/kravička). Inscenácia však plynie v energickom tempe a celý čas sledujeme skutočne živý sled skečových výstupov podľa Kukučínovej predlohy. Tempo je neúprosne diktované

Budaj(ka) na Východnej (archív 1989)

štruktúrou a logikou gagu a vtipu, a v tom je práve drobný háčik. Fór je totiž dobrý sluha, ale zlý pán, a tak niekedy tvorcov odvádza aj na miesta, kde sa možno ani nechceli ocitnúť. Inscenácia je tak síce nepochybne zábavná, ale ostáva aj tak trochu povrchná. Nie, že by netrafili terč - akurát im všetky šípky ostali len po jeho obvode. Je to škoda, lebo vzhľadom na mimoriadne disponovaný a skúsený herecký súbor, nemám ani najmenšiu pochybnosť, že by neboli schopní zájsť aj podstatne hlbšie.

No aj tak - Stratená kára ostáva zábavnou „jazdou“ po slovenských stereotypoch s ironickým pohľadom na slovenskú klasiku a to, čo predstavuje. Pri vychádzaní zo sály som započul niekoho povedať: „Kukučín sa v hrobe obracia.“ Nedá sa to vylúčiť, ale existuje aj možnosť, že od smiechu.

Muž, náteľník, žena, stolček, honelník.

Krátke pojednanie na tému prevýchovy muža (*Alebo čítame Kukučína medzi riadkami*)

ZG

Návodov na život je dnes dosť – ako si vyčistiť črevo, ako urobiť perfektné kysnuté cesto, ako sa vyhnúť transakčnej dani. Všetko nepochybne praktické záležitosti, no medzi priehrástím zaručených nápadov jeden prachom zapadol. Návod ako prevychovať muža. My vám v nasledujúcich riadkoch prinášame krátky excerpt z tohto beletrizovaného receptu pre riešenie partnerských problémov.

Pri dôslednom čítaní Kukučínovej poviedky Rysavá jalovica môžeme postrehnúť veľmi priamočiary návod na to, ako eliminovať nežiadúce správanie partnera. Kľúčovú úlohu úspechu, ktorý Eva Krtová pri náprave svojho manžela dosiahne, zohráva počasie a ročné obdobie. Je vedecky dokázané, že v mínusových teplotách vzťahy rýchlejšie chladnú. Eva teda zmrazí svoju vnútornú spasiteľku, vďaka čomu Adama vyhostí z domu. V zimných mesiacoch je bivakovanie na prahu dverí z kategórie extrémnych športov. A tak je Adam nútený hľadať alternatívne riešenie pre svoje dočasné bezdomovectvo.

Všimnite si, že po odopretí manželkinho servisu je to v skutočnosti Adam, kto sa emancipuje. Je nútený prevziať iniciatívu vo vzťahu k sebe samému. Nízka teplota napomáha Adamovi, aby sa konečne priblížil k tvrdej práci a lepšie tak docenil teplo, ktoré generuje. Takže zároveň vzniká pozitívny podmienený reflex, ktorý môžeme vyhodnotiť ako sľubný signál do budúcnosti.

V zásade je to jednoduché – problémového jedinca stačí vystaviť realite života. Žena sa samozrejme musí zriecť úlohy spasiteľky. Kontakt s realitou bez večného zachraňovania manželkou, partnerkou či matkou je dobrou studenou sprchou. Po facke od života bez záchranného vankúša sa jedinec dostáva do ideálneho základného nastavenia, kedy možno budovať nové návyky. Tu, milé dámy, máte voľný priestor pre realizáciu! Nezabúdajte však aj na silu pozitívnej deviácie.

ROZBI
PATRIARCHÁT!

Lúzri

Komorné divadlo, Stupava

Réžia: Karol D. Horváth

Renata Jurčová

Už len zarámovat!

Tajomstvá jednej rodiny

Istá skupina ľudí sa nám snaží vsugerovať, že tradičná kresťanská rodina je základom spoločnosti. Inscenácia Gabriely Alexovej Lúzri pod režijným vedením Karola D. Horvátha ukazuje rozpad jednej takzvanej tradičnej rodiny. Tvorcovia sa snažia nastaviť zrkadlo, v ktorom síce chceme veriť westernovým pravdám, ale stratili sme sa na ceste za dokonalou ilúziou, prehrávame boj s vlastnou sebeckosťou a zostávame stroskotancami, neschopnými počúvať druhého. Matka sa celý život obetovala pre svoje deti a otca a tí, privyknutí na to, že sa o nich stará, nie sú ochotní žiť s ňou v zdravom vzťahu. Zaplatenie ošetrovateľky ako nutného zla (či východiska z nevyhnutného) spôsobí naplnenie potrieb matky a zrejme aj vyličenie choroby. V najnáročnejších situáciách sa ukáže pravá tvár všetkých ľudí. A keď si už myslíme, že dôjde k happyendu, ukáže sa, že aj človek, ktorý matku zachránil, ju dokáže zradiť. Odhalenie tajomstva, že otec mal milenkú a jeho dcéra sa čistou náhodou ocitne v tejto rodine, je akousi stigmu kresťanstva, údeltu človeka v ňom.

Tvorcovia v hre eklekticky využívajú prvky rozličných žánrov – konverzačnej komédie, drámy, pohybového divadla. Herectvu akoby chýbal zjednocujúci prvok – strieda sa civilné so štylizovaným.

Veľmi silným prvkom inscenácie je hudba, ktorá vytvára druhú líniu a komentuje príbeh. Je v nej zachytený rozklad, pomáha ironizovať javiskovú realitu.

Dominantné postavenie vo funkčnej scénografii zaujíma biely stôl – ako symbol rodiny, jej nevinnosť a čistotu. Na ňom sa objaví svetielkujúca Panna Mária, odkazujúca na falošnú vieru.

Čistota je poškvrnená reálnym správaním členov rodiny (aj otca, ktorý vyžaduje až patologickú čistotu) a stôl – základ rodiny – sa v závere prevráti rovnako, ako sa úplne prevrátil život rodiny.

Jaj že bože, strach veľiký.

Ak je Mac&Cheese to isté čo Carbonara, tak toto je bicykel.

Neónová Panenka Mária a tie druhe

SU

Daniela Gudabová, Gabriela Alexová a Valéria Potančoková, ktoré sa v inscenácii Lúzri ocitli v rodinných a osobných krízach, rozprávajú o hraní rolí aj hľadaní seba samých.

V predstavení dostane matka otázku, komu by sa chcela podobať, kým by chcela byť. Odpoveďou bola Panenka Mária, dajte odpovede za seba.

Daniela: Uznávam veľa žien, ale každá mala svoj život a mám už svoj vek. Chcela by som byť peknejšia a štíhlejšia a vyššia. (smiech) Je milión žien, ktoré obdivujem, ale že by som sa na ne chcela podobať? Ani nie. Ja som vlastne prežila dobrý život, lebo som vždy robila to, čo ma baví. Teraz v 60tke som pochopila, že som vlastne fakt mala šťastný život. Už len šťastne prežiť starobu.

Valéria: Veľmi si vážim a uznávam moju maminu. Je to pre mňa žena číslo jedna. Vidím na nej veľa pozitívnych vlastností, ktorým sa snažím dorovnať.

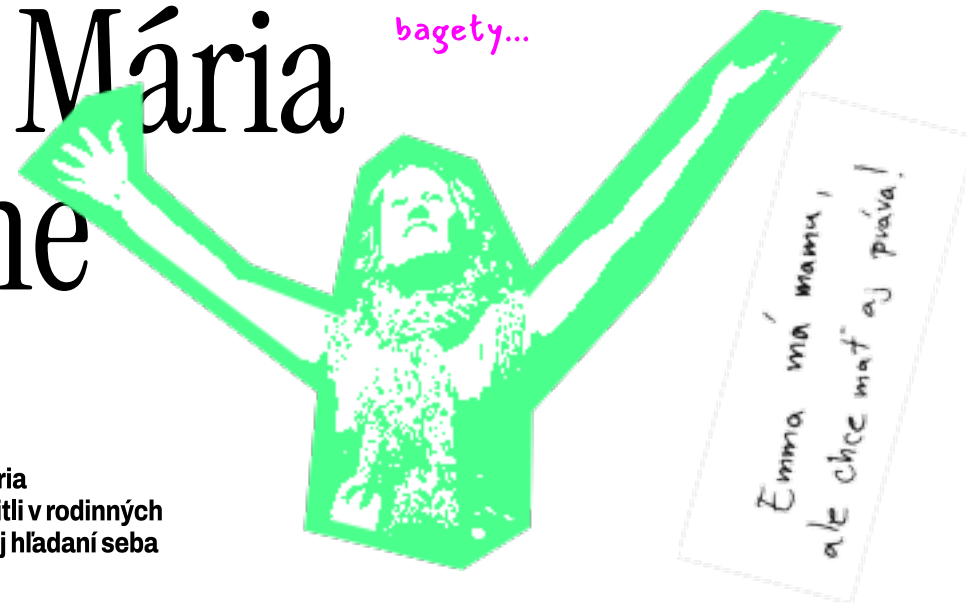
Gabriela: Ja by som chcela nájsť to svoje skutočné autentické ja. Akokoľvek to znie ako šialené klišé. Chcela by som odlúpať tú cibuľu a povedať si „Toto si ty“. Hráme toľko rolí, kde sa snažíme pre všetkých, len nie pre seba.

Hranie rolí na javisku vám pomáha odhaľovať roly, ktoré hráte v reálnom živote?

Gabriela: Mne veľmi. Ja som až v tomto predstavení stála prvýkrát na javisku. Som šťastí introvert, ale cítila som, že to bolo vo mne len zatlačené. No je to časť mňa a je to strašne príjemné.

Valéria: Človek vie objaviť rôzne odtiene samého seba. Vyplaví sa to a už je na tebe, či to aplikuješ v živote, alebo to zostane iba ako objavovanie na javisku.

Títo muži 40+
a vtipy o tom, či už
moderátorky dostali
bagety...

Všetko, čo ste doteraz povedali, súviselo s vaším predstavením.

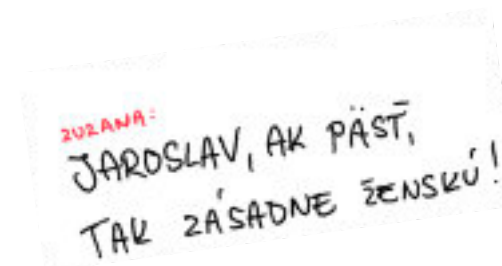
Daniela: Na jednom predstavení sedeli v prvom rade také pekne nahodené dámy. Aj som sa tak zlakla, že sa im nebude páčiť, keď tam budú tie scény o vzťahu dvoch žien. Po predstavení hovorili, že nám uverili každé slovo.

Gabriela: Celé to predstavenie je o tom, že „nie“ je jednoduchá veta.

Vaši kolegovia a režisér stoja kúsok od nás a pokukujú, že o čom sa asi bavíme. Povedzte teda niečo o nich.

Daniela, Gabriela, Valéria: Boli skvelí! Úžasní! Perfektní!

Daniela: Je zaujímavé, že aj pri takejto ťažkej hre medzi nami nenastala nijaká depka, ani zlá situácia. Zažili sme neskutočne dlhé rozhovory, aj o súkromí, s týmito múdrymi ľuďmi. Ja som počúvala s úctou a otvorenými ústami. Taký to bol tvorivý proces, naozaj.

Vznania a hejty posledný

NA ÚVOD:

**NIE KAMARÁTKAM, NIE
SYNOM, ALE TÝM, ČO NA
TO MAJÚ!**

KRASULA: Ja, samozrejme,
niektoré súbory poznám ako
vlastné deti, bratov, sestry...
otcov, nič v zlom.

Moje telo
moja voľba

TRAKOVICE, Večerníček

**BUĎME ÚPRIMNÉ: NA
VEĽKOSTI ZÁLEŽÍ!**

MARCINEK: Je to síce maličké,
ale potom to môže byť veľké.

**SEXIZMUS NIE JE
POHLAVIE. JE TO SYSTÉM.**

MIKITKOVÁ: Ďalšie z kategórie
tipy a triky, lebo viete, ste mi
sympatický súbor.

**KONIEC OBJEKTIVIZÁCIE
ŽIEN!**

MIKITKOVÁ: Ja vidím na
javisku muchotrávku.

INTERSEX V PRAXI!

MIKITKOVÁ: Nebojte sa,
chodte do toho, jak sa hovorí,
na plné gule.

MY BODY, MY CHOICE!

BIELIK: Červená čiapočka je na
piku.

RAMAGU, Karol

AJ ŽENY SÚ ĽUDIA!

MIKITKOVÁ: Prepáčte nepišem
si s frajerom, čítam poznámky.

**DOBRE VYCHOVANÉ ŽENY
SA LEN ZRIEDKA DOSTANÚ
DO DEJÍN!**

MIKITKOVÁ: Ja si myslím,
že by fungovalo viac, keby ste
zastreli reálneho herca...
divadelne samozrejme.

BIELIK: Fu, už som sa zľakol.

SMRŤ PATRIARCHÁTU!

BIELIK: Darmo ste vy na
vrchole civilizácie, keď príde
barbar a ovalí vás kyjakom.

PRIEVIDZA, Kukučín

**NIE JE NEBEZPEČNÉ BYŤ
ŽENA, JE NEBEZPEČNÉ
BYŤ ŽENA V SPOLOČNOSTI,
KTORÁ JU NECHRÁNI!**

BIELIK: My sme sa s Jožkom
pobili.

KRASULA: Ani náhodou, ja by
som sa ňu bála.

STOP MANSPLAININGU!

BIELIK: To je akoby ste si
zobrali Kukučínovu hlinu
a urobili z nej krčah.

**EQUAL PAY FOR EQUAL
WORK!**

KRASULA: 33 eur som vyhodil
za káru, čau, som doma.

**AJ Z LAVICE MÔŽE VYRÁŠŤ
REVOLÚCIA.**

KRASULA: Asi nebol zámer
vytvoriť dramatizáciu rysavej
lavice.

**NIE SOM TVOJA MILÁ,
PRINCEZNÁ ANI MAČIČKA!**

**REŽISÉR KVEŤO PALÍK
(HOVORÍ KRASULOVÍ):**

Ja viem, že ty vždy rád nosíš
psov na javisko.

KRASULA: Celkovo, všetky
zvieratá už u mňa boli.

Soňa sa síce holi,
ale zásadne tupou žiletkou.

No uterus!
No opinion!

Liptovský
Mikuláš

ŽILINSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

STREDISKO
KULTÚRY
LIPTOVSKÉ

NÁRODNÉ
OSVETOVÉ
CENTRUM

**FESTIVALOVÝ DENNÍK BELOPOTOCKÉHO MIKULÁŠ
2025, 1. ČÍSLO • VYDÁVA A TLAČÍ: LIPTOVSKÉ KULTÚRNE STREDISKO,
LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ • ŠÉFREDAKTORKA: ZUZANA GALKOVÁ • REDAKCIA:
SILVIA MATEJČIKOVÁ, EMMA VIČANOVÁ, SOŇA URIKOVÁ • FOTO: JAKUB JANČO,
SÚKROMNÉ ARCHÍVY • GRAFICKÝ DIZAJN: JARO DVORSKÝ • ROK
VYDANIA: 2025 • NÁKLAD: 100 KUSOV, NEPREDAJNÉ • NEPREŠLO JAZYKOVOU
KOREKTÚROU, AK JE TAM CHYBA, MÔŽE ZA TO JARO**